

Др Александар Балтић:

САВЕЗНО ЗАКОНОДАВСТВО У ОБЛАСТИ РАДА И МЕЋУСОБНИХ ОДНОСА РАДНИКА У УДРУЖЕНОМ РАДУ

Једно од основних и начелних питања је: каква треба да буде улога, функција и структура савезног законодавства у области регулисања рада, радних односа и посебно међусобних односа радника у удруженом раду, да би одговарала даљем развоју самоуправног права радних људи у организацијама удруженог рада у овој области.

Јасно је да одговор на ово врло значајно и сложено питање треба да да Устав у коме би требало да буду изражени основи законодавне политике федерације у области рада и међусобних односа радника у удруженом раду, па на тим основама утврдити и однос савезног законодавства према републичком законодавству у овој области, и оба према самоуправном праву организација удруженог рада.

Свакако да изградња законодавства у овој области повлачи или намеће и одређене тешкоће и проблеме, извесна питања у вези са начином и обимом захвата у регулисању међусобних односа радника у удруженом раду.

Тако, по нашем мишљењу, потребно би било најпре наћи основна мерила и критерије за разграничење надлежности у области регулисања система радних односа, и посебно, међусобних односа радника у удруженом раду између федерације и република, чиме би се одредиле и границе једне и друге надлежности. Држећи се уставних поставки, чини се, да би федерација у овој области требало да интервенише само до оне мере која је неопходно потребна ради обезбеђења основног јединственог друштвено-економског и самоуправног положаја радних људи и стварања што повољнијих услова за остваривање основних права и слобода радних људи на раду и у вези са радом, као и основне заштите ових права и слобода.

Нацрт новог Устава у чл. 253. (Амандман ХХХ) предвиђа да федерација „уређује основна права радних људи у удруженом раду којима се обезбеђује њихов Уставом СФРЈ утврђени положај у самоуправним и друштвено-економским односима“, као и „основна права радних људи ради обезбеђења њихове социјалне сигурности и солидарности“. Из оваквог текста излази констатација да границу законодавног захвата одређене материје није увек лако поставити између федерације и републике, с једне стране, и ових према самоуправном праву организација удруженог рада, укључујући овде првенствено самоуправне споразуме и друштвене дого-

воре, с друге стране. То због тога, што сам текст чл. 253. Нацрта чини се да није довољно прецизан и одређен у погледу захвата ове материје, тако да даје могућности уже или шире интервенције федерације у односу на републике (покрајине) и самоуправну нормативну делатност организација удруженог рада.

За ово пружа доказ и најновији савезни Закон о међусобним односима радника у удруженом раду, који, по нашем мишљењу, има шири захват него што би то излазило из важећих уставних амандмана. Но, свакако да ће се и он мењати после ступања на снагу новог Устава Југославије. Укратко, мислимо да би у чл. 253. Нацрта требало јасно и конкретно одредити која су то основна права радних људи у удруженом раду, односно основна права ових људи којима се обезбеђује њихова социјална сигурност и солидарност. Да ли су то права која проистичу из *односа рада*, односно из међусобних односа радника у удруженом раду, или су то много шири друштвено-економски односи који по свом карактеру и садржини прелазе оквире *односа радних људи у самом раду и по основу рада (права и дужности из рада и по основу рада — из радног и социјалног права)*.

То би била нека наша запажања у вези са овим принципијелним питањем од чијег решења може зависити и даљи развој самоуправног права радних људи да самостално и равноправно уређују права и дужности на раду и по основу рада у својим основним организацијама удруженог рада.